

STUDIAREA ABILITĂȚILOR BIBLIOTECARILOR: CONTEXT INTERNAȚIONAL

STUDYING LIBRARY SKILLS: INTERNATIONAL CONTEXT

Lilia POVESTCA, ORCID: 0000-0002-4761-2384

Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 023.5.085(100)

e-mail: lilia.povestca26@gmail.com

Introducere. Dezvoltarea tehnologiilor emergente înseamnă că în prezent biblioteconomia și știința informării trec printr-o schimbare în ritm rapid, iar personalul trebuie să fie flexibil în adaptarea și asimilarea de noi competențe și niveluri de conștientizare. În plus, noile abilități ale profesioniștilor necesită în permanență a fi evaluate, analizate și expuse.

Scopul studiului: a analiza rezultatele unor cercetări internaționale ale competențelor bibliotecarilor pe care ar trebui să le dezvolte, ca principalii furnizori, experți ai informației, pentru a satisface nevoile de perspectivă ale utilizatorilor.

Metodologie. În baza literaturii de specialitate, au fost analizate și sistematizate unele studii, realizate în diverse țări, cu privire la investigarea abilităților bibliotecarilor și rolul instruirilor continue în dezvoltarea lor.

Rezultate. Analiza a 220 de anunțuri de angajare în bibliotecile academice din SUA, în perioada 1973-1998, au arătat că până în 1998 toate locurile de muncă au inclus în general abilități de comunicare [6]. Într-un studiu la Universitatea Liverpool John Moores din *Marea Britanie*, a fost menționată nevoia unor specialiști cu abilități de evaluare a revistelor electronice, comunicare, negociere și colaborare [1]. Rezultatele respondenților din 20 de țări și patru continente au arătat că principalele competențe și caracteristici necesare personalului din bibliotecile academice vor fi: abilități de comunicare, manageriale, IT, atitudinea față de muncă, cercetare etc. Autorii au concluzionat că adevărata valoare a muncii depuse de bibliotecari va fi ascunsă „în spatele scenei” [4]. În baza examinării a 200 de anunțuri de angajare în perioada 2006-2007 din *Marea Britanie, Canada, Australia și SUA*, pentru a identifica competențele necesare bibliotecarilor moderni, au fost stabilite 38 de abilități și calificări [5].

Rezultatele focus grupurilor, prin participarea a 81 de profesioniști din domeniul biblioteconomiei și științei informării din *Australia*, au arătat că pentru „Bibliotecarul 2.0” sunt esențiale opt direcții de bază în dezvoltarea profesională: cunoașterea tehnologiei, învățarea pe tot parcursul vieții, cercetare sau practică bazată pe dovezi, comunicare, colaborare și lucru în echipă, orientare către utilizator, abilități de business, caracteristici

personale [8]. Datele colectate de la 150 de respondenți din 59 de biblioteci universitare publice și private din *Pakistan*, cu privire la nevoile de formare, arată că specialiștii solicită pregătire în domeniul tehnologiilor informaționale, conversia datelor, baze de date online, Internet, rețele sociale (Facebook, Blogger, Flickr, Twitter) și organizarea activităților educaționale, seminarii, sesiuni de instruire ad-hoc, programe de formare eficiente pentru îmbunătățirea competențelor lor profesionale [2].

Specialista Rodica Volovici, concluzionând rezultatele studiului de caz privind impactul bibliotecilor digitale, a remarcat că rolul bibliotecarului din *România* a suferit modificări și ar trebui să se aștepte la noi provocări „să joace un rol major în încurajarea lecturii și a spiritului de cercetare, de concentrare privind resursele digitale și extinderea utilizării canalelor virtuale pentru a furniza aceste resurse” [9, p. 28]. La rândul său, rezultatele studiului, la nivelul directorilor de biblioteci academice din România, subliniază că personalul de specialitate din biblioteci trebuie să pună accent sporit pe utilizatori, să fie creativi „oameni cu minte deschisă și inovatoare”. În baza răspunsurilor, bibliotecarul academic ocupă rolul de formator, mediator, broker de informații, inovator, designer, administrator de pagini web, intermediar, specialist în informații și documentare, ghid de orientare pentru universul de resurse, expert în alfabetizarea informațională, consilier personal pentru utilizatori, „ghid în oceanul de informare”, partener al cadrelor didactice [7].

Rezultatele unui studiu din *Ucraina* demonstrează că majoritatea respondenților (314) au o percepție pozitivă a învățării pe tot parcursul vieții și conștientizează importanța acesteia în progresul bibliotecilor sub influența factorilor economici, sociali și tehnologici. Cu toate acestea, un număr destul de mic de bibliotecari (15%) se simt lideri ai schimbării [10]. Cercetarea abilităților tehnologiei informației necesare în instituțiile informaționale din ofertele a 6959 locuri de muncă în perioada 2004-2020 din *Turcia* a identificat caracteristicile comune la 5941 de postări în anunțurile de angajare cu necesități de abilități IT. Acestea sunt limbaje de programare (PHP, JavaScript, Java și Python), sisteme de operare (Linux, Unix și MS Windows), tehnologii web (XML, HTML, CSS și XSL), baze de date (MySQL, Oracle și PostgreSQL), standarde de metadate (MARC, DC, EAD) și alte abilități [3].

Concluzii. Pornind de la aceste rezultate, accentuăm una din problemele esențiale cu care se va confrunta domeniul infodocumentar – cultivarea competențelor necesare personalului pentru a face față tehnologiilor și serviciilor inovative, dezvoltate în baza tehnologiilor informaționale prin formare profesională continuă. Majoritatea opiniilor, cu privire la nevoile de formare ale bibliotecarilor, s-au referit la pregătirea absolut necesară în utilizarea noilor tehnologii. În baza răspunsurilor respondenților, cuvintele cel mai des folosite au fost *digitizare, comunicare, cercetare, alfabetizate, inovare, tehnologii informaționale, baze de date, intermediar, partener* etc.

Referințe:

1. ASHCROFT, L. Developing competencies, critical analysis and personal transferable skills in future information professionals. In: *Library Review*,

- 2004, vol. 53 nr. 2, pp. 82-88. ISSN: 0024-2535. Disponibil: <https://doi.org/10.1108/00242530410522569>
2. BHATTI, R., NADEEM, M. Assessing training needs of LIS professionals: a prerequisite for developing training programs in university libraries of Pakistan. In: *Chinese Librarianship: An International Electronic Journal*, 37.2, 2014, pp. 47-62.
 3. BINICI, K. What are the information technology skills needed in information institutions? The case of “code4lib” job listings. *The Journal of Academic Librarianship*, May 2021, vol 47, Issue 3. Disponibil: <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2021.102360>
 4. FERET, B., MARCINEK, M. The future of the academic library and the academic librarian: A Delphi study reloaded. In: *New Review of Information Networking*, 2005, no. 11(1), pp. 37-63. <https://docs.lib.purdue.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1727&context=iatul>
 5. GEROLIMOS, M., KONSTA, R. (2008). Librarians skills and qualifications in a modern informational environment. In: *Library Management*, 2008, no. 29(8-9), pp. 691-699. <https://doi.org/10.1108/01435120810917305>
 6. LYNCH, B.P., KIMBERLEY, R.S. The Changing Nature of Work in Academic Libraries. In: *College & Research Libraries*, 2001, vol. 62, no. 5, pp. 407-420. Disponibil: <https://crl.acrl.org/index.php/crl/article/view/15471/16917>
 7. MADGE, O.-L. The current role of librarians and future challenges for academic libraries in Romania. In: *Studii de Biblioteconomie și Știința Informării*, 2016, nr. 20, pp. 61-68. Disponibil: https://web.archive.org/web/20180421123810id_/http://www.lisr.ro/en20-madge.pdf
 8. PARTRIDGE, H., LEE, J., MUNRO, C. Becoming librarian 2.0: The skills, knowledge, and attributes required by library and information science professionals in a Web 2.0 world (and beyond). In: *Library Trends*, 2010, no. 59(1), pp. 315-335. Disponibil: <https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/18735/59.1-2.partridge.pdf>
 9. VOLOVICI, R. ș.a. Digital Libraries Impact on Students’ Learning Behaviour. Case Study: Medical Students. In: *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries (QQML)*, 2016, vol. 5, no. 1, pp. 23-29. ISSN 2241-1925. Disponibil: <http://www.qqml.net/index.php/qqml/article/view/25/26>
 10. СЕРБІН, О., КУЛІК, Є. Професійне вдосконалення бібліотекарів в умовах необхідності якісних змін галузі. В: Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2019, № 3, сс. 56-69. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.3.2019.169668>